

**Razbijanje mita
o ujedinjenoj Ljevici**
(utopija²)

Nostradurus Zagrebački

Predgovor

Ovaj kraći tekst je sažeta filozofsko logička analiza rada ljevice na osnovi činjenica i zapažanja. Tekst traži dobru koncentraciju i određeno predznanje.

5 Namjenjen je prvenstveno radnicima koji žele poboljšati svoje radne i životne uvjete, a ne žele da ih se ponovo iznevjeri. Također mogu ga koristiti i lideri ljevičarskih stranaka da bi poboljšali svoje programe i rad vlastite stranke (nadam se). Mnogi će vjerojatno u opisu prepoznati rad vlastite stranke.

10 Ovdje se uopće ne bavim ekonomijom već samo analizom ključnih smjernica programa koje bi trebala imati ljevica, ali ih nema. Istražujem razloge i preispitujem namjeru. Jer danas je u politici najveći problem nesposobnost. Analiziram da li je nesposobnost posljedica neznanja ili namjerno opstruiranje.

15 Mislim da ovaj tekst vrijedi čitanja i da otkriva mnoge zanimljive činjenice od ljevici koje su na prvi pogled nevidljive. Mnogo dobrih rečenica u tekstu je podebljano (>39), ali ima dosta dobrih rečenica koje nisu podebljane. Na žalost, tekst je dosta sažet pa ga je teško brzo čitati. Nije se moglo napisati u manje stranica, a da se zadrži cjelovitost misli. Npr. ako samo pročitate zaključak nećete dobiti pravu sliku stanja.

1. Ciljevi i program

20 Za zajedničko djelovanje najvažnije je definiranje zajedničkih ciljeva. Podrazumjeva se da ujedinjenje ljevice ima za cilj osvajanje zakonodavne vlasti sa ciljem izmjene zakona radi poboljšanja položaja radnika. To je minimalno što bi se trebalo očekivati i od umjerene ljevice.

25 Radikalnija ljevica nema namjeru samo poboljšati položaj radnika, nego drastično smanjiti izrabljivanje radnika promjenom društvenog sistema. Postavlja se pitanje zašto postoje umjereni ljevičari (socijaldemokrati)? Ne izgledaju li oni kao plaćeni igrači drugog tabora koji je prokapitalistički orijentiran? Možda je to ključan razlog za neslaganje umjerenih i radikalnih lijevih političkih stranaka i pokreta?

30 Umjereni ljevičari žele ostvariti utopiju "kapitalizma sa ljudskim licem" zagovarajući promjene malim koracima do boljeg društva. Radikani ljevičari također žele ostvariti svoju utopiju "društva bez kapitalističke klase", ali putem brzog revolucionarnog prevrata. Tako bi to trebalo biti u teoriji. Praksa je drugačija. Da bi se postigli određeni ciljevi treba imati program i podršku radnika. Točnije, treba imati realno ostvariv, ali i održiv program i ljudi koji će ga provesti.

35 Uz ljevičarske političke stranke trebamo dodati i radničke sindikate, koji bi trebali biti u savezu sa njima radi pogodnosti koje će radnici dobiti kada se ostvare programi lijevičarskih stranaka. Svi bi oni trebali biti ujedinjeni na cilju poboljšanja života radnika.

40 Međutim, trenutno nikakva argumentacija ne može pobiti politički stav neke grupe (recimo sindikata ili političke stranke). Nikakva logika tu ne vrijedi. Ako ne možeš promijeniti stav jednog čovjeka, jasno je da ne možeš niti stav grupe. Tj. sve te prirodno lijeve organizacije (ali i druge) imaju zauzete stavove koji su doslovce betonirani. Komunikacija se uvijek vodi sa nekim od "sekretara" za odnose sa javnošću koji zastupa stavove vodstva. Oni koji su na vrhu piramide odlučivanja ne vide razloga da išta unapređuju (mijenjaju) jer postižu svoje osobne rezultate (Hitleri iz malog sokaka). I potpuno ih shvaćam. Model koji je osobno uspješan za njih nije potrebno mijenjati.

50 Teško je konstruktivno usaglašavati ciljeve, ako lideri ljevice ne razmišljaju o boljitku radnika, nego samo o svom osobnom postignuću. A i kad razmišljaju o boljitku radnika, ako se radi o nepromjenjivim stajalištima, opet nema ujedinjenja. Čak i kada bi došli do usaglašavanja ciljeva, dolazimo na nove prepreke: čije je rješenje bolje, tko je kompetentan da to zaključi i tko će predstavljati ujedinjenu ljevicu. **Da je netko htio sabotirati ujedinjene ljevice sigurno je da bi to lako uradio stvarajući lažne lijeve stranke sa ciljem privlačenja pažnje i podrške nezadovoljnih radnika, ali sa taktikom neslaganja sa drugim radničkim strankama ili sindikatima. Pogotovo što je puno laše sijati razdor, nego ujedinjenje.**

55 Što je još gore, a što čini ljevicu nesposobnom nije samo neslaganje i razjedinjenje, nego već spomenuta ostvarivost programa. Postoji velik nedostatak

60 elementarne logike razmišljanja koji zbilja zabrinjava. Ne razmišlja se kako će svi radnici biti pošteno plaćeni za svoj rad, premda je to jedna od Ustavnih stavki u RH. Da li je zbilja dovoljno to zapisati u Ustavu (Članak 55. - Svaki zaposleni ima pravo na zaradu kojom može osigurati sebi i obitelji slobodan i dostojan život.) da bi to bilo moguće? Budući da zakonska regulativa nije osigurala poštivanje članka 55 Ustava, gdje njegovo poštivanje također znači i da svi zaposleni trebaju da rade bez gubitaka, 65 čudno je da lijeve stranke nisu istraživati uzroke? Čak je i Marx svojedobno pokušavao riješiti problem pošteno plaćenog posla, ali nije našao nikakvo rješenje. Dnevnice radnika je bilo teško povećati. **Marx je ukazao i da je nekoliko dotadašnjih pokušaja naplate poreza isključivo u novcu na kraju završilo sa velikim financijskim krahom.** Zanimljivo, danas imamo naplatu poreza isključivo u novcu i 70 očekujemo prije ili kasnije financijski krah. Rješenja tog problema u programima lijevice nema. Nema ni kod drugih političkih stranaka, ali to ne može biti alibi jer te stranke i onako ne trebaju riješiti problem pošteno plaćenog rada u kapitalizmu. Oktobarska revolucija u Rusiji je krenula povodom loših primanja radnica. Problem pošteno plaćenog rada je skoro pa jedini uzrok revolucija. Ljudi lako vide da resursi za život postoje, ali da rad nije isplativ. Pobunu vide kao jedini mogući put ka rješenju. 75 Ali tu ne pomaže Marxovo učenje jer Marx to nije riješio. To znači da **lijeve stranke ne mogu slijepo raditi po marksističkim principima nego moraju proširiti saznanja o regulaciji novca u društvu.**

Pitanje upravljanja hijerarhiskog vodstva ili preko demokracije je također kamen 80 spoticanja za ujedinjenje na lijevici, ali potpuno nepotrebno. Demokracija prvenstveno ima problema sa kompetencijom. Teško ćemo svi biti kompetentni za sva pitanja. A kada smo nekompetentni ne možemo niti procijeniti da je netko drugi kompetentan. To znači da i **sustav hijerarhiskog vodstva također ne garantira ništa jer baza stranke ne zna i ne može procijentni ispravnost postupaka vodstva.** Baza bi se 85 morala ispravno obrazovati. Nekad u SFRJ je postojala partijska škola, ali ne za bazu, nego za potencijalni rukovodeći kadar. Polaznici te škole su zatim to znanje mogli prenositi u svojim lokalnim organizacijama. Međutim, kako je socijalizma srušen u SFRJ, očigledno je da **partijska škola nije dala potrebna znanja ili da je u praksi rukovodeći kadar iz nekog razloga odustao od vlastitog učenja.** Baza tj. radnici 90 nisu bili svjesni da je rukovodstvo prestalo raditi u njihovom najboljem interesu. Štrajkova je bilo i u socijalizmu (ekonomski problemi) te bi vjerojatno kompetentna baza pobunom spriječila izdaju rukovodstva. Izostanak kompetencije baze je omogućio rušenje socijalizma u SFRJ. A isti taj **izostanak kompetencije baze je danas prepreka za poboljšanje položaja radnika.** Radnici ne mogu prepoznati da 95 ih njihovi izabrani predstavnici loše vode.

Svi smo čuli o Orwellovoj "Životinjskoj farmi". Možemo lako objasniti poruku iz Životinjske farme na sličnom primjeru u par rečenica. Recimo što radi pastir? On iskorištava glupe ovce. Da li pastir radi u najboljem interesu stada? Vjerojatno ne. On se brine za njih, ali ih i iskorištava. Pa koji bi bio smisao da ovce izaberu pastira za vođu iz razloga njegove sposobnosti? Da li su one kompetentne zbog toga? **Ako ovce su izabrale sposobnog da ih vodi, to ne znači da će se taj raditi na ostvarenju njihovog najboljeg interesa.** Problem nije samo u izboru najsposobnijeg, nego i onoga koji će najbolje raditi za ovce. Međutim, **ovce su nekompetentne i jedva mogu prepoznati sposobnijeg, a kamo li da razumiju njegove prave namjere.** 100 Nekompetentna baza je pravi rudnik zlata za sposobne manipulatore. Zanimljivo, prema bibliji, Adam i Eva su istjerani iz raja nakon što su pojeli jabuku sa drva spoznaje. U daleka biblijska vremena, znanje je bilo važno i opasno za položaj vođa. I danas je tako. **Radnici bez znanja će teško obraniti svoje najbolje interese. Mogu samo gubiti svoja stečena prava jer ne mogu prepoznati loše vodstvo.** 105

110 **U sadašnjoj situaciji podizanje kompetencije radnika je njihov vlastiti**
prioritet. Međutim, u tome kako se čini im neće pomoći vođe ljevice i sindikata. Njih
kao da ne zanima podizanje kompetencije radnika? Jer kompetentni radnici će vidjeti
da je vodstvo zakazalo pa bi ga mogli i smijeniti. Vođe zanimaju samo sljedbenici i
podrška. Čini se kao da je **samo bitno da vođe dobiju podršku i da na osnovi te**
115 **podrške dobiju legitimitet tobože ispravnog djelovanja.** Oko toga se vrti cijela
priča kao i kod ostalih političkih stranaka. Uopće nije bitno što ustvari imaju podršku
evidentno nekompetentne baze koja nije sposobna izabrati najbolje za svoj interes.
Dokaz tome su mnogobrojni parlamentarni izbori koji su redovito završavali izborom
120 pogrešnih predstavnika. Da stvar bude još apsurdnija često se objavljuju razne ankete
popularnosti političkih stranaka. Pravi smisao tih anketa je upitan. **Mali broj**
nekompetentnih birača daje svoje mišljenje u anketi koja očigledno ne može
nikako pomoći ostaloj velikoj većini također nekompetentnih birača. Slično je i
kada imamo "stručne analize nezavisnih stručnjaka". Kako da znamo da urednik nije
odabrao analizu koja mu trenutno politički odgovara. Jer koliko ima stručnjaka u
125 ekonomiji, toliko ima i različitih stručnih mišljenja. Nekompetentnoj bazi se sve može
podvaliti jer ona ne može ispravno reagirati bez referentnog ispravnog mišljenja
(svojeg ili nečijeg drugog).

Kada pričamo o ujedinjenoj ljevici, onda naravno pričamo i o mogućoj podršci baze
tom savezu. I sve naravno nema smisla, ako je baza nekompetentna. Jer ranije ta ista
130 baza nije uočila da ima pogrešne lidere lijevih stranaka i sindikata. Kako će se
napraviti ujedinjeni front sa pogrešnim vođama? Možda je jedina šansa da neki od
lidera lijevih stranaka koji zbilja ima namjeru djelovati u najboljem interesu radnika
jednostavno eliminira druge pogrešne lidere iz političkog života. Tek tada bi podrška
nekompetentne baze mogla uroditi djelovanjem u najboljem interesu radnika. I zbilja
135 takva pojava se dogodila u povijesti KP i dokinula frakcijske borbe. Isto tako se moglo
dogoditi da je frakcijske borbe rješio lider koji kasnije ne bi radio u najboljem interesu
radnika. To je bilo pitanje sreće. **Da budući položaj radnika ne bi bila lutrija, oni**
bi se morali obrazovati da steknu kompetenciju u obrani svojih najboljih
interesa. Očigledno je da radnički lideri ne rade na tom planu jer bi kompetentni
140 radnici mogli bolje izabirati bolje predstavnike. Tj. postojeći lideri bi mogli biti
smjenjeni. To je očiti sukob interesa u kojima pobjeđuju osobni interesi. I jasno je da
kad su osobni interesi ispred interesa kolektiva (radnika) da će radnici
izgubiti.

Možemo samo zaključiti da je sustav obrazovanja uništio minimalnu kompetenciju
145 te da je demokracija tako postala ranjiva na manipulaciju i omogućava stvaranje
velike koristi za svaku vladajuću elitu (kapitalističku ili neku drugu). U isto vrijeme
postojeće vođe ljevice i sindikata radnika su u osobnom sukobu interesa jer ne rade
na podizanju kompetencije radnika što iz vlastite nekompetencije, što iz čiste
namjere. Nekompetenciju vidimo iz njihovih neizvedivih programa, a namjeru je malo
150 teže vidjeti i dokazati jer to može samo netko tko je kompetentniji. Ako malo
pogledamo mrežne stranice lijevih političkih stranaka (a i ostalih), vidjeti ćemo da
nema javnih foruma za raspravu. Na prvi pogled je to možda logično jer bi ih tu
možda napadali ljudi iz drugih stranaka. Možda ipak to nije glavni razlog. U moru
155 raznih posjetioca sigurno je da bi se prije ili kasnije našao neki dovoljno kompetentan
koji bi našao uzroke neefikasnosti te stranke i svima otkrio pogreške u njenom
djelovanju. Zbog toga se sva komunikacija vode preko pisama koje naravno drugi ne
mogu vidjeti. Iz osobnog iskustva mogu reći da se u odgovorima gotovo nikad ne vodi
polemika o iznešenim kontra argumentima. Kako **polemika o programu ne postoji**
ni u privatnoj komunikaciji, nema niti nikakvog razloga za postojanje javnog
160 **forumu stranke ili sindikata gdje bi se moglo javno o tome raspravljati.**
Rasprava o programu i ciljevima nije moguća. Pa kako da onda očekujemo da se više

stranaka ljevice udruži? Nema javne komunikacije stranaka sa pojedincima pa je logično da je još teže da će biti između stranaka. Čini se da je **veća važnost biti osobno u vodstvu stranke nego djelovati u ostvarenju deklariranih ciljeva**. Prilikom ujedinjenja svaki pojedini lider lijeve stranke se mora posvetiti zajedničkom cilju gdje bi mogla u drugi plan pala važnost svakog pojedinog vođe ljevice. Neki od vođa, koji su bolji u javnom nastupu, bi mogli dobiti veću podršku, a njihove stranke povećati članstvo.

Možda bi mogli očekivati da bi udružena ljevica mogla stvoriti bolji zajednički program tj. da više mudrih glava bolje odlučuje. Međutim, toga nema. Zajednički plan nije skup najboljih dijelova pojedinačnih programa, nego samo možda dio programa koji ima svaka stranka ljevice. Već samim time je jasno da ujedinjena ljevica programski ne napreduje, nego nazaduje. **Stvaranje zajedničkog boljeg plana pretpostavlja da planeri svake lijeve stranke imaju dovoljno kompetencije da shvate da drugi možda imaju bolje ideje za neke probleme**. To znači da mora postojati otvorenost i sposobnost prihvaćanja boljih rješenja, a što praktično lijeve stranke uopće ne rade. Ako postoji zatvorenost za bolje ideje, udruženja ljevica nema smisla. Udruživanje bi vodilo u degradaciju ionako neostvarivih programa umjesto da vodi ka ostvarivom programu.

Očigledno je da ostvariv program ima sigurno više varijacija, ali i da izostanak određenih ključnih odrednica vodi ka neostvarivosti ili dugoročnoj neodrživosti. Možemo li tvrditi da je program svake lijeve stranke dobar i ostvariv? To bi značilo da samo jedan loš program neke lijeve stranke može pokvariti program ujedinjene ljevice. Kako ćemo znati da li su programi lijevih stranaka realno ostvarivi, ako se o tome ne vodi javna diskusija? Ima se dojam da vodstva lijevih (i drugih) stranaka ne žele da se njihov program javno analizira. O razlozima smo već pisali. Pitanje je samo da li je ta taktika na kraju dobra za interese radnika. Jer o tome se na kraju radi. I **kako članovi te ljevice ne shvaćaju da zatvorenost u javnoj komunikaciji stranke nije u njihovom najboljem interesu**. Problem je čini se u kompetentnosti članstva da odluči u svom najboljem interesu. Samo članstvo u lijevoj političkoj stranci nije od njih stvorilo politički kompetentne ljude. Nedostaje im političke kompetencije. Ona je naravno posljedica obrazovnog sustava u društvu. Međutim, **nedostatak političke kompetencije članova lijeve stranke može biti samo posljedica političke nekompetencije vodstva ili odluke vodstva da ne radi na političkoj kompetenciji članova**. I jedno i drugo naravno nije u interesu članova lijeve stranke. Javna rasprava na mrežnom portalu bi mogla otkriti političku nekompetenciju vodstva i možda povećati političku kompetenciju članova. To bi bilo dobro za članstvo, ali sigurno ne i za postojeće vodstvo. Stranka bi se čak mogla i raspasti. Velik je rizik za svaku, a ne samo lijevu političku stranku da vodi javnu raspravu. Ako je vodstvo stranke svjesno da njihov program ne vodi ostvarenju najboljih interesa radnika, jasno je da će pod svaku cijenu izbjegavati javnu raspravu o njemu. Vodstvu je prvenstveno bitna brojnost i lojalnost članova. Preispitivanje ciljeva i programa će prije voditi u osipanje članstva, nego u njegovo povećanje. Osobito, ako program nema sve elemente izvodivosti i održivosti. Razočarani članovi bi mogli napustiti stranku. Slično se može dogoditi i sa programom ujedinjene ljevice. Ne vjerujem uopće u mogućnost da i ako do toga dođe da bi se mogla voditi javna rasprava oko tog programa. Ako nema rasprave oko programa pojedine lijeve stranke, teško da će ga biti oko programa ujedinjene ljevice.

2. Ostvarivost programa

210

Puno puta smo govorili potrebi da programi ljevice imaju realnu ostvarivost. Ne može program ozbiljne ljevice biti spisak neostvarivih želja. To možda može biti trik da se dobije više glasova na izborima. Međutim, u trenutku kada se sa takvim programom probije u parlament, na osnovi njega se neće moći predložiti niti jedna održiva reforma. Kritika postojećeg stanja u društvu se naravno uvijek puno lakša sa pozicije oporbe. Ali, kada sve ostane na kritici, a nema ponuđenih rješenja to je zabrinjavajuće od ljevice. Za desnicu je to normalno jer desnica redovito iznevjeri radnike.

215

Nedostatak rješenja u konkretnoj situaciji je i dokaz da plan ljevice nije dobar. Svaki plan mora imati svoje ciljeve do kojih dolazi rješenjem problema koju stoje na putu do cilj. Problemi obično imaju svoje uzročnike. Cilj svakog dobrog plana je da se problemi riješe na nivou uzroka. Naravno to nije uvijek moguće. Neke je stvari teško i predvidjeti. Od stvari koje znamo da su sigurno bitne i da se moraju riješiti planom ljevice su slijedeće:

220

225

- 1) Eliminacija političke korupcije iz Ustava i zakona
- 2) Financijska održivost države i prestanak vanjskog zaduživanja
- 3) Pravednija raspodjela plodova rada – pošteno plaćanje rada

230

Desničarske stranke, koliko vidimo ove probleme ne trebaju rješavati. Tu je izuzetak točka 2 koja je dio programa nekih desno orjentiranih stranaka. Te tri stvari uz prisustvo prirodnih resursa u državi predstavljaju ključni dio svakog održivog plana ljevice. Točka 3 obuhvaća problematiku koji Karl Marx nije riješio tako da će marksisti morati malo proširiti svoje znanje.

235

240

245

Marxizam je u biti nastao kao kritika kapitalizma koji sam počiva na političkoj korupciji društva. Karl Marx se bavio u biti kritikom posljedice političke korupcije. Umjesto zaključka da treba eliminirati uzrok koji stvara kapitalizam, on je zaključio da treba eliminirati kapitalističke odnose – posljedicu. Politička korupcija je svaka donešena odluka ili zakon koja donosi korist jednoj interesnoj grupi, a šteti najboljem interesu svih. **Kako bi cilj ljevice trebao biti djelovanje u najboljem interesu radnika, to znači da ljevica mora eliminirati političku korupciju** koja radi upravo suprotno – pogoduje interesima jednih, pri čemu šteti interesima drugih. Ničim nije garantirano da bi osvajanje vlasti udružene ljevice došlo do ispravljanja sve ugrađene političke korupcije u Ustavu i zakonima. Koliko znam **niti jedna lijeva stranka nije radila analizu Ustava i zakona radi detekcije ugrađene političke korupcije.** Ako nisu tražili političku korupciju ili je ne znaju prepoznati ili namjerno ne žele baviti tim problemom.

250

Politička korupcija u zakonima ima za posljedicu stvaranje kapitalističkih odnosa. Međutim, sama politička korupcija kao čin je posljedica ljudskog ponašanja. O tome sam više pisao u članku "[Suočavanje sa političkom stvarnošću](#)". **Osobni oportunizam pojedinca je skriveni korijen uzroka. Pod oportunizmom se obično podrazumijeva prilagodba na specifične okolnosti. Međutim, ključna stvar kod oportunizma je da počiva na eksploatacije drugih ljudi.** Naravno

oportunizam pojedinca se ne može izbjeći. On će uvijek postojati. U bivšoj SFRJ je postojala jedna rečenica koja je ukazivala na osobni oportunizam pojedinca: **Ne mogu oni mene toliko malo platiti, koliko ja mogu malo raditi.** Pojedinač često želi parazitirati čak i najprimitivniji način da bi iskoristio druge u svoju korist. Naravno da kad su ciljevi ljevice borba za bolji položaj radnika i eliminaciju iskorištavanja, tada osobni oportunizam tj. osobna korist ispred koristi kolektiva ne može biti prihvatljiva pojava. A ako se sjećate upravo ta pojava se događa sa lošim vođama lijevih stranaka (redak 28, 126). **Nedjelovanjem u najboljem interesu radnika oni sami rade opstrukciju borbe koju bi trebali voditi.** Da li je onda čudno da borba protiv političke korupcije (koja potiče iz oportunizma pojedinaca) nije u programima ljevice ili se spominje bez puno objašnjenja? Loše vođe ljevice u biti svojim primjerom pokazuju pogubnost osobnog oportunizma na društvo.

Izostanak detaljne razrade što je politička korupcija, koje su njene posljedice i što je uzrokuje je zbilja zabrinjavajući kod stranaka ljevice. Kada smo govorili o sposobnom vođi koji ne djeluje u najboljem interesu svih, trebalo je reći da je to korumpirani političar. **Ljevica treba poštene političare koji će znati djelovati u najboljem interesu svih (kompetentno djelovati u najboljem interesu svih).** To znači da takvi trebaju biti i njeni lideri. Samo, da li je to moguće? Da li ima smisla ujedinjenje ljevice koju vode korumpirani političari? Za desnicu je to očekivano. Ako je ljevičarska stranka vođena od korumpiranog političara i ako to njeni članovi ne mogu primjetiti i riješiti, možemo reći da imamo lažnu lijevu stranku. **Lažno lijeve stranke nemaju ostvarive programe, a samim time njihove vođe su korumpirani** jer bez ostvarivog programa ljevica ne može djelovati u najboljem interesu radnika.

Podemo li od pretpostavke da su **vođe lažne ljevice nisu tu slučajno, nego da namjerno razjedinjuju i opstruiraju radničku borbu** za bolji položaj tada od njih možemo očekivati baš sve samo ne plodnu borbu za radnička prava. Za radnike ujedinjenje lažne ljevce nema smisla jer će to biti samo hinjena borba za njihova prava. Međutim, kako radnici nemaju kompetencije da ocjene da li se radi o poštenom ili korumpiranom vodstvu pojedine ljevičarske stranke, oni neće moći to unaprijed ocjeniti ni kad je u pitanju ujedinjenje lažne ljevice. Zbog toga je moguća da ujedinjena lažna ljevica lako dobije podršku radnika. Nekompetentne radnike je lako prevariti.

Ujedinjena lažna ljevica je više nego vjerojatna pojava budući da njihovim vodstvima ionako nije bitno ostvarivanje poboljšanja prava radnika (točnije znaju da neće uspjeti ali ih to ni malo ne brine). Korumpirana vodstva se udružuju radi postizanja osobne, a ne kolektivne koristi. Taj cilj je naravno puno lakše ostvariti. Djelovanje desničarskih stranaka je na taj način lako objašnjivo. **Puno je lakše djelovati za interese određenih grupacija, nego za interese svih. Osobito, ako nemaju pravu konkurenciju na ljevici ili ako podupiru i razvijaju lažne ljevičarske stranke.** Kako se čini, teško je naći pravu ljevičarsku stranku. Što zbog neznanja, što zbog korumpiranosti vodstva. Čak **bi bilo logično da prava ljevičarska stranka odbije udruživanje i zajednički nastup sa lažnom ljevicom.** Ako bi bila u manjini, ne bi mogla utjecati na politiku udruženja, a sudjelovanjem bi mu davala legitimitet. Taj čin sam po sebi posljedično ne može značiti da je neka ljevičarska stranka prava ljevica, ako odbije zajednički nastup.

Financijska održivost države i način rješenja stalno rastućeg duga je vječna tema čak iz doba SFRJ. Zbilja bi bilo dobro kada bi ljevičarske stranke imale trajno rješenje za taj problem. Iz teksta Karla Marxa u kojem je on pisao o Francuskoj revoluciji 1846. gdje je Francuska imala isti problem, vidi se se da Karl Marx daje pogrešne smjernice za rješenje istog problema. Tj. na taj način se ne mogu stabilizirati državne

305 financije (rezanjem nepotrebnih troškova i racionalim korištenjem proračuna). To nekom neupućenom zvuči logično, ali nije dovoljno. O problemu balansiranja državnog proračuna sam više pisao u članku "[Balansirani državni proračun](#)" u sklopu knjižice "[Financijski sustav i novac](#)". Navodim primjer iz tog teksta:

310 *Zamislimo da imamo državu kao servis, cestara, poljoprivrednika i mlinara. Cestar je u javnoj službi. On godišnje dobiva 99 zlatnika za svoj rad. Od toga plaća hranu poljoprivredniku 66 zlatnika. Poljoprivrednik od primljenih 66 zlatnika plaća mlinara 33 zlatnika, a dio trampom u hrani. A država, da bi opet imala državni proračun 99 zlatnika svakom od njih uzima 33 zlatnika na ime poreza te na kraju opet ima 99 zlatnika za financiranje javne službe.*

315 Još bolji je tekst "[Od problema do rješenja](#)" iz iste knjižice. Zajednički zaključak je da nema mogućnosti da se stvori zadržani profit ili štednja od rada dok je cilj balansiranje proračuna, a u državi se ne povećava količina novca u opticaju bez stvaranja duga. Marx nije mogao naći rješenje tog problema jer je pod novcem smatrao samo novac za podlogom u plemenitim metalima. Stephen Zarlenga je u svojoj obimnoj knjizi "Izgubljena znanost o novcu" posvetio više stranica kritici Marxovog poimanja novca. Zaključak koji nam je važan je da država mora imati 320 monetarnu vlast te umjesto balansiranog proračuna imati proračun sa umjerenim deficitom koji će se financirati emisijom novca bez duga. Ljevičarske stranke moraju imati monetarnu reformu ovog tipa, a ne tipa beskonačnog zaduživanja kod centralne banke. Izostanak te smjernice znači ujedno i da je program dugoročno neodrživ. Vlastita emisije novca je bitna radi postizanja unutarnje likvidnosti i mogućnosti rasta 325 proizvodnje. Jer ako bi i cijene ostale iste, veća produkcija traži više novca u prometu. Ubrzanje cirkulacije novca nije rješenje na duže staze. **Bez dodavanja novca se ne može postići ni teoretski da svi radnici (tj. svi subjekti u državi) pokriju svoje troškove i da im ostane samo jedna kuna na dan.** Postojeća regulacija novac koja pogoduje bankama i stvara štetu drugima je po definiciji politička korupcija. 330 Nevjerojatno je da nema niti jedne ljevičarske stranke koja bi to naglasila?

335 Monetarna reforma je rijetko spomenuta u programima ljevice. To opet znači da ili ne znaju ili namjerno ne žele staviti tu stavku u program. I prvi i drugi razlog su više nego za zabrinuti se. **Ujedinjena ljevica koja bi izostavila monetarnu reformu ili ne bi dobro obrazložila bi pokazala neznanje i imala dugoročno neodrživ plan.** A takav plan sigurno ne može biti u najboljem interesu radnika.

340 **Vraćanje vanjskog duga je moguće tek kada postoji suficit u vanjskoj trgovini iz kojeg bi se vanjski dug mogao platiti.** To je jasno svakom stranom kreditoru, ali nam ipak i dalje daju kredite. Što je naš dug veći, to je njima lakše diktirati pravila po kojima ćemo mi u državi raditi. Pritisak duga je poluga za promjenu naših zakona. Samo ne u našu, nego u korist stranaca (korporacija i poduzeća). Svaka prava ljevica mora biti za trajno rješenje vanjskog duga. Dok dug postoji mi smo dodatno ovisni kao država. Nezavisnost je samo riječ na papiru. Osim toga, mi se ne zadužujemo samo za deficit u vanjskoj trgovini, nego i za novac u domaćem opticaju. 345 Budući da naša centralna banka drži visoku eskontnu stopu i time odbija banke kao posrednike od zaduživanja u domaćoj valuti, jedino im preostaje zaduživanje u inozemstvu. Posredništvo banaka je naravno opet jedan vid političke korupcije kao i svako nepotrebno zaduživanje države. Vanjska trgovina ima jedino smisla kada je u balansu. Jer treba li radničkoj državi suficit u vanjskoj trgovini? Mi možemo emisiju novca uraditi i bez vanjskotrgovinskog suficita. Isto tako nam ne treba ni deficit jer za 350 njegovo rješenje moramo stvoriti suficit u vanjskoj trgovini. Znači, ljevica, kao i udružena **ljevica mora imati u programu cilj balansiranu vanjsku trgovinu.** A pogotovo u programu ne može imati članstvo u bilo kojoj državnoj udruzi ili

365 podržavanje međunarodnog sporazuma koje unutrašnju trgovinu ne rješava
kompenzacijom (kliring). Članstvo u EU u tom svjetlu nije dobro i ne može nikako biti
dijelom programa bilo koje prave ljevice. Ljevičarske stranke koje misle koristiti
pogodnosti EU da bi ostvarile korist za vlastitu zemlju pripadaju u skupinu posebno
naivnih. EU je projekt krupnog kapitala i za interes krupnog kapitala.

360 O pravednijoj raspodjeli plodova rada je teško pričati u kapitalizmu. Države u
kojima je to možda donekle uspjelo, svoj uspjeh često zahvaljuju iskorištavanju drugih
država preko kolonija ili preko visokog suficita u vanjskoj trgovni. Osim toga,
poboljšana prava radnika nikad nisu pala sa neba, nego su izborena teškom radničkom
borbom.

Pravedna raspodjela plodova rada se gubi što je veći omer u isplaćenim primanjima. O tome sam više pisao u članku "Suočavanje sa političkom stvarnošću".
365 Razne statistike pokazuju da sa povećanjem socijalnog raslojavanja dolazi do
povećanja ljudi koji žive ispod praga siromaštva. **Prave ljevičarske stranke zbog
toga moraju biti za smanjenje omjera primanja jer to vodi ka većoj socijalnoj
jednakosti** te je time rad poštenije plaćen. Nasuprot tome pojedinci koji su
370 sposobniji i plaćeniji imaju veću osobnu korist u društvu koje ima što veće razlike u
primanjima. Prema statistici platnih razreda i brojnosti iz 2015. bolje plaćenih je 34%
od ukupnog broja zaposlenih. To znači da ljevica nema samo nekoliko postotaka
bogataša za protivnike, nego potencijalnih 34% zaposlenih kojima je sada bolje nego
u socijalno ujednačenijem društvu. Posljedično ljevica neće dobiti nikad 100% podršku
radnika, ako se ovi vode osobnim oportunistom. Drugim riječima, **kada bi udružena**
375 **prava ljevica dobila vlast i provela najbolje reforme, mogla bi ubrzo izgubiti
potporu 34% radnika** što je možda dovoljno da izgubi slijedeće izbore. Ovo je
možda i rješenje misterije zašto vlast ljevice može brzo da padne premda daje mnoge
dobre rezultate. Socijalno ujednačenije društvo uvijek ima puno neprijatelja. Zbog
380 gornje činjenice je to sada jasnije. Ljevičarske stranke često moraju pribjegavati
doslovce nekoj vrsti diktaturi da bi održale vlast. **Nemoguće je udovoljiti svima,
ako se svi ljudi vode osobnim oportunizmom.** Oportunisti trebaju druge za
iskorištavanje. Ne mogu sami sebe iskorištavati. Smanjenje osobnih primanja kod
385 34% radnika koji ujedno pripadaju u grupu stručnijih i vjerojatno sposobnijih bi moglo
natjerati iste na iseljenje iz zemlje. Država bi mogla izgubiti puno potrebnih
stručnjaka. Povećanjem plaća istima radi zadržavanja tih ljudi u zemlji ide na štetu
ostalih 66%. Pitanje je koji je onda smisao reformi, ako nema poboljšanja položaja
barem većine radnika? Razočaranje u vlast udružene prave ljevice je veoma vjerojatno
dok je razočaranje u vlast udružene lažne ljevice 100% sigurno. Lažna ljevica,
naravno ne bi radila nikakve bitne reforme i nastavila bi istu lošu politiku.

390 Naravno, prava ljevica bi mogla krenuti u ponovno strano zaduživanja te na
temelju novca od stranih kredita davati veće plaće radnicima te tako stvarati privid
uspješnog vođenja državom (život na kredit). Samo u svemu tome nismo ni uzeli u
obzir reakciju drugih kapitalističkih država. Teško je vjerovati da će bez ikakve
reakcije proći reforme koje ukidaju kapitalizam u jednoj državi. Pitanje je i da li bi
395 vlada ujedinjene ljevice mogla lako dobiti strani kredit, čak i da je transformaciju
kapitalizma u socijalizam uradila na principima borbe protiv političke korupcije u
državi. Što znači da je primjenila koncept koji je iznad konfrotacije naši - vaši, ustaše
- partizani - četnici, radnici - poslodavci tj. na koncepciji za ujedinijenje svih pozitivnih
snaga u društvu koji vodi ka istom cilju - društvu bez podjela na klase. Ipak je to na
400 kraju ukidanje kapitalizma koje se teško oprašta od strane drugih kapitalističkih
država čak i kada se ne radi o nasilnoj revoluciji, već o odluci demokratske većine.
Više je vjerojatno da bi kredit dobila slijedeća prokapitalistička vlada uz uvjet da
restaurira kapitalizam.

3. Konceptija efikasne ljevice

405 Zbog problema prosječne nekompetentnosti ljudi nije preporučljivo graditi stranku na potpuno slobodnim demokratskim principima. Ljudi su već na proteklim izborima pokazali da ne znaju odabrati prave program i lidere. Dopustimo li da baza stranke demokratskom odlukom kreira program stranke teško da će taj program biti realno izvediv.

410 Za svaku stranku koja je u nastajanju velika je opasnost da novo pridošlo članstvo prema demokratskim načelima naglasa osnivače i promijeni prvotni program. Naravno, u nekom sretnom slučaju bi se moglo dogoditi da program postane bolji. Međutim, radnička stranka koja naglo raste bi mogla postati prijetnja prokapitalističkim strankama pa bi mogla biti meta diverzije. Jedna od tih akcija bi
415 mogla biti i promjena vodstva i programa. A to je najlakše u stranci koja radi na demokratskim načelima. Potrebno je samo ubaciti dovoljan broj aktivnih sabotera u tu stranku. Slično se može dogoditi i sa udruženom ljevicom. Ako u udruženje uđu lažne ljevičarske stranke, tada je moguće da će sabotirati rad udružene ljevice.

Rješenje za sprečavanje sabotaze je da se prije nastanka stranke organizira tim poštenih stručnjaka koji će napraviti popis ciljeva, popis uzročnika problema i način njihovog rješavanja. Na temelju tog plana se zatim traži podrška i sudjelovanje u realizaciji tj. osnivanje stranke i provođenje programa u djelo. Temeljni plan stranke se kasnije ne može mijenjati. Može se samo napraviti druga stranka sa drugim imenom i promjenjenim
420 programom. Mane ove koncepcije su da program ovisi o poštenju stručnjaka koji su ga radili, ali i da nema puno mjesta za unapređenje plana. Sa druge strane, nema prostora ni za sabotazu programa što može biti jako bitno za realizaciju.

Ovaj koncept organiziranja stranke je moguće primijeniti i kod stvaranja udružene ljevice. Čvrsto definiranje ciljeva, problema koje treba riješiti i načina rješavanja je od
430 velike važnosti za uspjeh udruženja. Udružena ljevica sa ostvarivim i održivim programom bi sigurno bila meta sabotaze programa i njegovog provođenja. Konceptija nepromjenjivog programa bi to spriječila.

Na početku kada smo govorili o ciljevima i programima detektirana je betoniranost postojećih programa ljevice. To bi u neku ruku bilo na tragu ove ideje da se radi o
435 realno izvedivim i održivim programima. Ako su programi loši, tada im nije bitna nepromjenjivost jer su ionako neupotrebljivi. Moguće je da su protivnici ljevice toliko nekompetentni da ni ne znaju da su ti programi u tom stanju neupotrebljivi. Očigledno je da vodstva ljevih stranaka koje imaju neprovediv, ali i nepromjenjiv program možda pate također od nedostatka kompetencije. Međutim, **ako je vodstvo postalo svjesno neprovedivosti programa, a ne zanima ga nadogradnja, tada smo sigurni da samo vodstvo sabotira rad tj. postizanje ciljeva vlastite stranke.** Tada je potpuno jasno da bi svaka javna rasprava mogla otkriti te činjenice. Zbog toga i nema javne rasprave o programu.

4. Zaključak

445 Kako god okreneš ne piše nam se dobro. Prije ili kasnije situacija će se toliko zaoštriti da će promjene biti neminovne. Međutim, tu su mnoge dileme i problemi:

- ljevica je možda vođena od pogrešnih ljudi (ne brine ih nedostatak rješenja)
- radnici nemaju kompetenciju da odlučuju u svom najboljem interesu
- programi ljevice nemaju elemente izvodivosti i održivosti
- 450 • velike su šanse da se ujedini lažna ljevica i nastavi istu politiku
- čak i uz izvedive programe čak do 34% bolje plaćenih radnika bi imati manja primanja nego prije, a samo 66% slabije plaćenih bi imao bolje plaće
- nemoguće je zadovoljiti sve ljude koji se vode osobnim oportunistom (oportunisti moraju neke druge iskorištavati – ne mogu sami sebe)
- 455 • moguća je reakcija drugih kapitalističkih država

Male su šanse da će nastati prava ujedinjena ljevica i da će imati izvediv program. Da čak i da uspije, to neće zadovoljiti sve ljude koji se vode osobnim oportunistom. A osobito ne one sposobnije koji su bolje plaćeni. Jako, jako je mala šansa da se postigne sve to i održi. **Ljudski oportunist koji stvara političku korupciju i**

460 **posljedično socijalno raslojavanje je pogubna osobina ljudi koja ne vodi u bolje društvo.** On otežava promjenu na bolje, a kad se ona i dogodi djeluje kontrarevolucionarno.

Kada se pročita ovaj tekst i usporedi sa programima nekih stranaka, koje se i ne deklariraju kao ljevica, ali obećavaju brda i doline za radnike, jasno je da su ta obećanja jako teško ostvariva. Pogotovo jer za veliku kupovnu moć radnika treba

465 značajno podići produktivnost i uraditi pravu monetarnu reformu. Pri tome ne možemo zaboraviti da je produktivnost kod kapitalista bitna stavka za konkurentnost proizvodnje te da su je oni maksimalno podigli.

Zagreb, 20.03.2017.

470 *Nostradurus Zagrebački*

nostradurus@net.hr

<https://xreforma.wordpress.com/>

<https://sites.google.com/site/financijskisustav/>

<http://reforma.forumhr.com/>